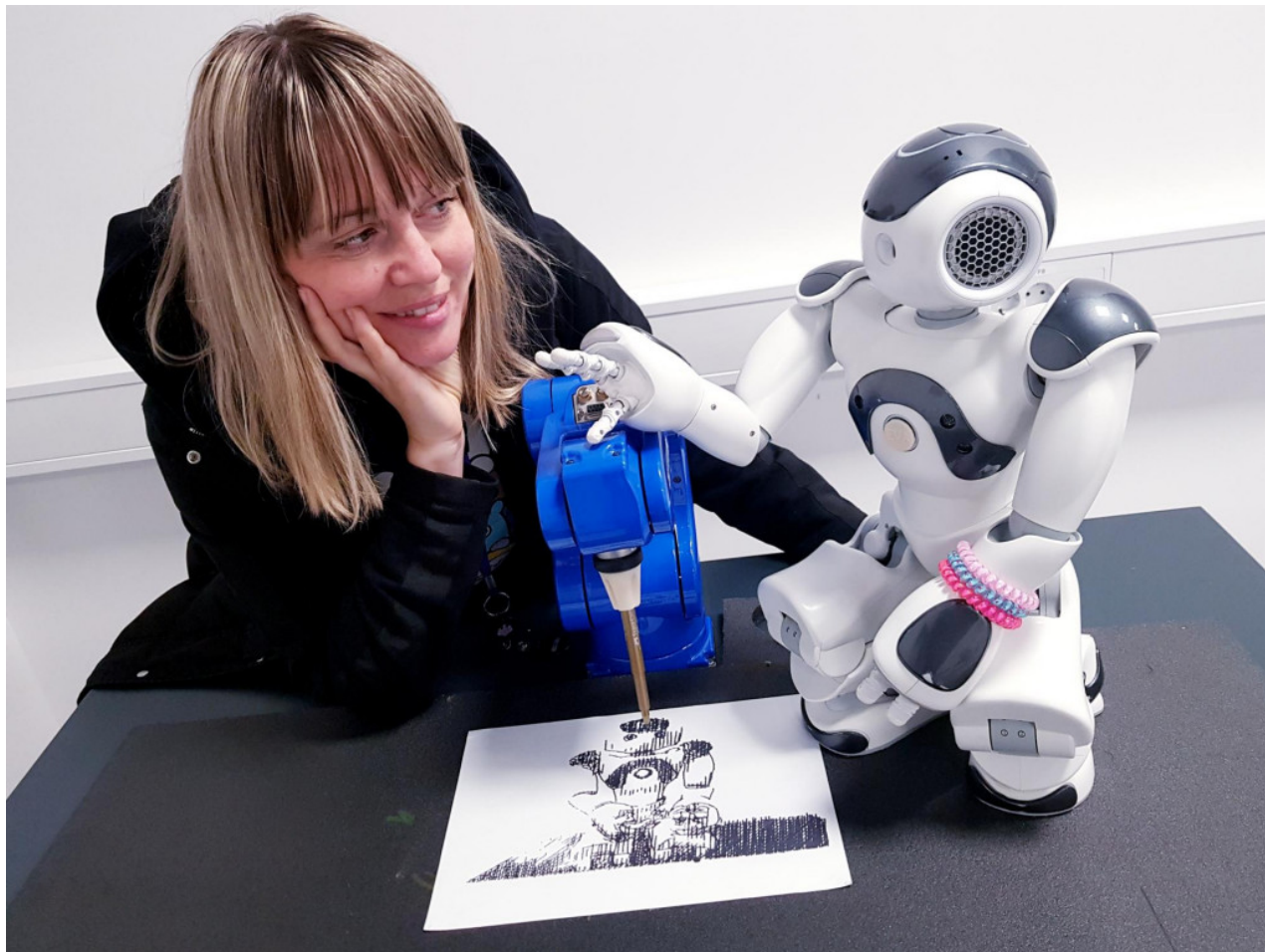

Kaj vse ponuja digitalna trboveljska baza

 [vecer.com/kultura/kaj-vse-ponuja-digitalna-trboveljska-baza-10248751](https://www.vecer.com/kultura/kaj-vse-ponuja-digitalna-trboveljska-baza-10248751)

Dr. Maša Jazbec Arhiv DDTlab

Lastna visokotehnološka umetniška produkcija laboratorija raziskovalne umetnosti in kulture DDTlab v Trbovljah

Konzorcij treh slovenskih institucij, ki se združuje v tako imenovani mreži RUK, je projekt za zagon okolja, kjer gospodarstvo sodeluje z umetniki. Odkar mreža raziskovalnih centrov umetnosti deluje, so v Mariboru, Trbovljah in Kopru nastali laboratoriji in projekti, ki združujejo ideje, njihov razvoj, načrtovanje in produkcijo na področju umetnosti, kulture, znanosti, tehnologije, gospodarstva, tudi ekologije. Na enem mestu se prenašajo znanje in izkušnje, saj je vzpostavljena tudi tehnična podpora za umetniške in kulturne projekte. Sploh intermedijske, kar dokazujejo v trboveljskem DDTlabu v prostorih Katapulta, kjer sicer delujejo podjetja zelo različnih panog. V hiši razvijajo od simulatorjev letenja do modnih oblačil, od aplikacij za izgubljene ključe do pristopa k učenju otrok, od prehranske do tehnološke industrije.

Razvijajo od simulatorjev letenja do modnih oblačil, od aplikacij za izgubljene ključe do pristopa k učenju otrok, od prehranske do tehnološke industrije

DDTlab: humanizacija tehnologije pomeni oblikovanje tehnologije v korist in po meri ljudi.

Arhiv DDTlab

"Tu je kup visokotehnoloških podjetij, umetniki pa smo jim v delovanje prinesli kreativno, malce out of the box razmišljanja. Ker si prizadevamo za humanizacijo tehnologije," začne dr. **Maša Jazbec**, ki DDTlab vodi od leta 2019 in s sodelavci ustvarja na področju povezovanja umetnosti, znanosti in novih tehnologij. Soustvarja festival novomedijske kulture Speculum Artium, je gostujoča profesorica na magistrskem oddelku Interface Culture na Univerzi za umetnost in dizajn v Linzu ter članica Nacionalnega sveta za kulturo. O svojem delu je predavala na UCLA – Design Media Arts department in mnogih drugih institucijah. V Trbovljah so med znanstveniki, umetniki in podjetniki vzpostavili močne vezi in tudi projekte, vse več je sodelovanja z učenci, dijaki, študenti. Celjski Tehno park, kjer so pred časom gostovali, je bil magnet za mlade.

Eden odmevnejših projektov tega laboratorija je Vrtoglavi ptič 2020/Vertigo Bird 2020, 360-stopinjski video vzpona na vrh trboveljskega dimnika, ki so ga posneli z akrobatsko skupino Dunking Devils. Njihov zadnji raziskovalni projekt, slikanje z možganskimi signali, je ravno zaradi sodelovanja kreativnih industrij z gospodarstvom nagradila Gospodarska zbornica, prejeli so tudi državna priznanja.

Letos so v laboratoriju dokončali pilotni projekt NeuroFly, ki predstavlja BCI - možganski računalniški vmesnik. Slednji sploh veljajo za enega največjih tehnoloških prebojev v zadnjih desetletjih, saj znanstvenofantastične podobe vse bolj približujejo realnosti. V DDTlabu so z njegovo pomočjo na primer že razvili projekt BCI slikar. To je raziskovalni projekt slikanja z možganskimi signali oziroma enostavneje - to je slikanje z mislimi. "Vnaprej smo pripravili nabor slikarskih potez, ki jih izberemo z mislimi, na digitalno platno pa naslikamo abstraktno sliko. Slikarske poteze niso naključne, izbrali smo jih po načinu slikanja akademskega slikarja Janeza Kneza. S tem sočasno prikazujemo našo zasavsko kulturno dediščino, in to na kreativen način. Veliko mladih ne pozna Janeza Kneza, preko tega projekta pa so ga spoznali," opisuje sogovornica.

Humanoidna robotka Eva

Arhiv DDTlab

Na osnovi tega vmesnika so razvili kar nekaj projektov in aplikacij, tudi virtualni napredni simulator letenja. "Z AFormX, našim najuspešnejšim podjetjem za aviacijo, smo ga razvijali od lani. Projekt je sedaj uvrščen v predstavitev Slovenije na Expu v Dubaju kot dober primer sodelovanja z umetnostjo, znanostjo in gospodarstvom. Mladim prikazujemo te prehode iz industrijskih tehnologij v družbene. Na šolah žal takšne tehnologije nimajo, šolski kurikulumi pa so zastareli. Na področju robotskega slikanja in kontroliranja smo razvili toliko aplikacij, mladi imajo telefone in poznajo nove tehnologije, šola pa nima niti enega programa za digitalizacijo. Ali bodo mlade pripeljali k nam ali ne, je žal še vedno odvisno od posameznih profesorjev."

V Trbovljah razvijajo tudi rehabilitacijske pripomočke, kot je robotska roka, atrakcija je humanoidni družabni robot Eva, ki rada odpira ključna vprašanja o tehnološki družbi. Ukvarjajo se s sistemi z majhnimi napravami, tako imenovanimi oddajniki LoRa, s katerimi bi v Nubskih gorah omogočili omrežje za komunikacijo s pametnimi telefoni. V projektu sodeluje **Tomom Križnarjem**.

Zelo popularni so tudi njihovi programi virtualne resničnosti, kjer sam sestavljaš in animiraš svoj svet. Izobraževalni program pletejo z umetniškimi rezidencami in različnimi sodelovanji, tudi medgeneracijskimi. Letos sta odmevala mladi tehnolog **Matic Bernot** s Srednje tehniške in poklicne šole Trbovlje in **Jani Novak** iz skupine Laibach, ko sta razvila aplikacijo AR Laibach. Ta omogoča, da preko pametnega telefona ali tabličnega računalnika doživite kultne plakate te skupine na nov, inovativen način. Aplikacija spremlja razstavo Laibach 4 dekad v Zasavskem muzeju Trbovlje, ki je vpogled v zbirko več tisoč člankov o skupini iz najpomembnejših svetovnih časopisov in revij. Pri oblikovanju razstave so digitalizirali skoraj 6000 člankov in s tem vzpostavili največjo digitalno bazo Laibacha.